

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Mgr. Filipem Skřivanem ve věci

žalobkyně: **O. K.**, nar. X, st. příslušnost X
zastoupena Mgr. Eliškou Faltýnkovou Rytířovou, advokátkou
sídlem Trnkova 555/16, Olomouc

proti
žalované: **Policie ČR, Ředitelství služby cizinecké policie**
sídlem Olšanská 2, Praha 3

o žalobě proti rozhodnutím žalované ze dne 17. 1. 2022, č. j. CPR-24728-3/ČJ-2021-930310-V230, a č. j. CPR-24728-4/ČJ-2021-930310-V230,

takto:

- I. Rozhodnutí Policie ČR, Ředitelství služby cizinecké policie, ze dne 17. 1. 2022, č. j. CPR-24728-3/ČJ-2021-930310-V230, a č. j. CPR-24728-4/ČJ-2021-930310-V230, se ruší a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.
- II. Žalovaná je povinna zaplatit žalobkyni na náhradu nákladů řízení **3 400 Kč** do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám její zástupkyně, advokátky Mgr. Elišky Faltýnkové Rytířové.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Krajské ředitelství policie Jihomoravského kraje (dále jen „krajské ředitelství“) rozhodnutím ze dne 23. 7. 2021, č. j. KRPZ-71012-14/ČJ-2019-150026-SV, uložilo žalobkyni správní vyhoštění dle § 119 odst. 1 písm. b) bodu 4 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), s dobou, po kterou nelze žalobkyni umožnit vstup na území členských států EU, v délce 1 roku. Současně žalobkyni stanovilo dobu k vycestování do 10 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí. Dle krajského ředitelství bylo prokázáno, že žalobkyně překročila dobu pobytu 90 dnů během období 180 dnů, po kterou byla na území jako občanka Ukrajiny oprávněna pobývat, celkem o 33 dnů. Rozhodnutím ze dne 23. 7. 2021, č. j. KRPZ-71012-15/ČJ-2021-150026-SV, krajské ředitelství uložilo žalobkyni povinnost uhradit náklady řízení o správním vyhoštění ve výši 1 000 Kč. Odvolání žalobkyně proti rozhodnutí krajského ředitelství žalovaná napadenými rozhodnutími zamítla a prvostupňová rozhodnutí potvrdila.

II. Obsah žaloby

2. Proti napadenému rozhodnutí podala žalobkyně včasnou žalobu. Namítá, že v průběhu řízení nebyla dostatečně poučena o svých právech. Listiny týkající se poučení jí tlumočnice doslovně nepřekládala. To je zjevné zejména z délky výsledku, který trval dle protokolu 25 minut. Za tuto dobu není dle žalobkyně možné řádně poučit o právech a povinnostech a provést výslech ani u účastníka, který českému jazyku rozumí.
3. Krajské ředitelství dle žalobkyně postupovalo nekorektně a činilo na ni nátlak. Řízení o správním vyhoštění zahájena na základě jedné pobytové kontroly probíhala „jak na běžícím pásu“, celkem 5 výsledků bylo provedeno v časovém úseku 2,5 h. Stejná tlumočnice byla přítomna dokonce dvěma výsledkům současně. V čase od 10:50 h do 11:15 h probíhal výslech žalobkyně a v čase od 11:00 h do 11:36 h probíhal výslech pana V. P. Lze si jen těžko představit, že řádného tlumočení je tlumočnice schopná u dvou osob současně. Dle žalobkyně je proto zřejmé, že krajské ředitelství si mohlo chtít obsah výpovědi upravit tak, aby vyhovovala následnému odůvodnění správního vyhoštění. Také samotná délka správního řízení, které od svého zahájení do vydání rozhodnutí trvalo 8 dní, svědčí o tom, že správní orgán ani nedal žalobkyni možnost řádně a účinně svá práva hájit.
4. Nesprávný je i závěr správních orgánů, že na základě dlouhodobého polského víza pobývala žalobkyně v ČR po dobu delší než 90 dnů během období 180 dnů. Krajské ředitelství toto dovodilo pouze z výpovědi žalobkyně, která měla tvrdit, že po celou dobu pobývala v České republice na adrese L. 64. Žalobkyně však vůbec nevěděla, na co se jí krajské ředitelství ptá; otázky považuje za návodné a snažící se ji do tohoto tvrzení vmanipulovat. Naopak žalobkyně dále uvádí, že chtěla v Polsku pracovat, avšak žádnou práci tam nenašla. Za účelem hledání práce se již z logiky věci musela na území Polska zdržovat.
5. Žalobkyně se se svým manželem zcela legálně zdržovala v Polsku, a také byla oprávněna se na základě polského víza zdržovat i na území ČR po dobu 90 dnů během jakéhokoli období 180 dnů. Ke svému odvolání doložila nájemní smlouvu a čestné prohlášení pronajímatelky, z něhož vyplývá, že se vyjmenované osoby včetně žalobkyně v domě v Polsku zdržují v nepravidelných intervalech, kdy se zde vyskytují vždy minimálně 14 dní v kalendářním měsíci, často i déle. To odpovídá tomu, co žalobkyně uvedla v odvolání, tj. že se v Polsku zdržovala 6 dnů v únoru 2021, 15 dnů v březnu 2021, 10 dnů v dubnu 2021,

15 dnů v červnu 2021 a 7 dnů v červenci 2021. Čestným prohlášením bylo prokázáno, že se žalobkyně nezdržovala pouze na území ČR, tedy že krajské ředitelství nesprávně zjistilo skutkový stav. K podpisům na nájemní smlouvě, jejichž pravost žalovaná zpochybňuje, žalobkyně uvádí, že podpis na nájemní smlouvě je jejím podpisem. Stejně jako jakýkoliv jiný člověk se žalobkyně nepodepisuje vždy stejně a žalovaná nemá žádnou kvalifikaci pro porovnání podpisů.

6. Závěrem žalobkyně uvádí, že v nynější věci by zcela postačovalo, pokud by krajské ředitelství postupovalo v souladu se zákonem a žalobkyni řádně poučilo o jejích právech. Cizinci jsou ve vztahu k cizinecké policii ve ztíženém postavení – žalobkyně nerozumí českému jazyku ani českému právnímu systému, nezná nikoho, kdo by byl ochoten jí v extrémně krátké době poskytnout vysvětlení a musí se spolehnout pouze na to, že správní orgán povede řízení zákonně a řádně, což se v nynějším případě nestalo. Žalobkyně proto navrhuje, aby krajský soud napadená rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalované

7. Žalovaná ve svém vyjádření odkazuje na odůvodnění správních rozhodnutí, neshledává ve svém postupu pochybení a navrhuje, aby soud žalobu zamítl. Toto vyjádření proto soud již žalobkyni nezasílal.

IV. Posouzení věci krajským soudem

8. Žaloba byla podána včas (§ 72 odst. 1 s. ř. s.), osobou k tomu oprávněnou (§ 65 odst. 1 s. ř. s.). Žaloba je přípustná (zejména § 65, § 68 a § 70 s. ř. s.). Za splnění podmínek § 51 s. ř. s. rozhodl soud bez jednání.
9. Žaloba je důvodná.

IV.A Procesní pochybení a nenaplnění hypotézy § 119 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců

10. V nynější věci není sporu o hmotně právní úpravě. Žalobkyně coby státní příslušnice Ukrajiny je oprávněna na území České republiky (případně dalších členských států) pobývat bez víza na základě cestovního dokladu a na základě polského dlouhodobého víza maximálně 90 dnů během jakéhokoliv období 180 dnů.
11. Na podkladě uplatněných žalobních námitek je třeba posoudit, zda skutkový závěr správních orgánů, že žalobkyně tuto dobu překročila o 33 dnů, má oporu v provedeném dokazování, a zda se správní orgány dopustily namítaných procesních pochybení a dostatečně se vypořádaly se skutečnostmi vznesenými žalobkyní v průběhu řízení.
12. Rozhodujícím důkazem, z něhož vycházelo krajské ředitelství, je protokol o výsledku žalobkyně ze dne 16. 7. 2021. Protokol byl vyhotoven v rámci řízení o správním vyhoštění z důvodu neoprávněného pobytu žalobkyně na území ČR a obsahuje poučení o tom, že žalobkyně má právo zejména uplatňovat v řízení svá práva a oprávněné zájmy, dát se zastupovat zmocněncem na základě plné moci a po celou dobu řízení navrhopvat důkazy a činit jiné návrhy. Protokol byl sepsán od 10:50 hod. a byl podepsán žalobkyní v 11:15 hod. Výslech proběhl za účasti tlumočnice do ukrajinského jazyka – Taťjany Dvořákové Křupalové.

13. Žalobkyně uvedla, že poučení porozuměla a rovněž porozuměla důvodu, proč je protokol sepsován a netrvá na přítomnosti zástupce. Správní orgán žalobkyni přestřel, že dle razítek v cestovním dokladu pobývala od 7. 2. 2021 do 23. 4. 2021 a od 30. 5. 2021 do dne sepsání protokolu na území členských států EU. Dotázal se, zda žalobkyně pobývala pouze na území ČR, což žalobkyně potvrdila. Správní orgán formuloval upřesňující otázku: „*Pobývala jste tedy v uvedených obdobích výhradně na území ČR?*“, na což žalobkyně odpověděla: „*Ano, pobývala jsem pouze v ČR, nikde jinde jsem nepobývala*“. O důvodech vyřízení polského víza žalobkyně vypověděla, že chtěla v Polsku pracovat, ale nic tam nenašla a v době platnosti víza na území Polska nepracovala ani nepobývala.
14. Žalobkyně napadá postup správních orgánů v průběhu výslechu, nicméně z obsahu samotného protokolu dle krajského soudu není zřejmé, že by v průběhu výslechu nastala jakákoliv nestandardní okolnost. Obsah protokolu nesvědčí o tom, že by žalobkyně čemukoli nerozuměla, na otázky odpovídala přiléhavě. Všechny strany protokolu podepsala, na konci výslechu nežádala nic doplnit a protokol jako „správný a úplný“ podepsala. Pozdější tvrzení, že poučení, otázkám ani textu protokolu plně nerozuměla, tedy nepůsobí přesvědčivě.
15. Je nepochybné, že pobytová kontrola a následný relativně rychlý sled procesních úkonů správního orgánu mohly vytvořit pro žalobkyni v jistém smyslu nekomfortní situaci. To však samo o sobě nemůže vést ke zpochybnění obsahu této výpovědi snad až do té míry, že by v řízení nebyla vůbec použitelná.
16. K tomu by musely přistoupit zvláštní okolnosti nebo excesivní postup správního orgánu, který by byl ze strany žalobkyně přesvědčivě a konkrétně popsán (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 6. 2019, č. j. 7 Azs 146/2019 – 26). Zmínit lze i rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 8. 2017, č. j. 2 Azs 225/2017 – 22, podle něhož: „*Obecně lze konstatovat, že povinnost prokázat určité tvrzení spočívá na bedrech toho účastníka, který je uplatnil. Pokud by skutečně byl na stěžovatelku vyvíjen v průběhu řízení před správním orgánem prvního stupně nátlak, jednalo by se o excesivní postup správního orgánu, který nelze v běžných případech presumovat, protože je třeba jej náležitě prokázat. Správní orgán však stěží může prokázat, že se jeho postup od běžných případů nikterak neliší, nedisponuje-li např. kompletním videozáznamem veškeré komunikace jeho pracovníků se stěžovatelkou (...) (tj. prokazování negativní skutečnosti). Byla to naopak stěžovatelka, kdo v tomto ohledu nesl břemeno tvrzení a břemeno důkazní.*“
17. Žalobkyně v žalobě poměrně sugestivně uvádí, že krajské ředitelství postupovalo nekorektně a činilo na žalobkyni nátlak, řízení probíhala „jak na běžícím pásu“, krajské ředitelství si mohlo chtít obsah výpovědi upravit, žalobkyně vůbec nevěděla, na co se jí krajské ředitelství ptá, otázky považuje za návodné a snažící se ji do tvrzení vmanipulovat.
18. Všechny tyto výtky však zůstávají v obecné rovině. Žádný nekorektní postup či nátlak z obsahu správního spisu či protokolu nevyplývá, otázky byly formulovány jasně a určitě, pro odstranění pochybností správní orgán pokládal doplňující či vyjasňující otázky podobného obsahu. Které odpovědi žalobkyně si krajské ředitelství „mohlo chtít upravit“, zůstává tajemstvím. Stejně tak z ničeho nevyplývá, že by žalobkyně nerozuměla obsahu otázek. Dle protokolu bylo tlumočeno do a z ukrajinského jazyka, kterému žalobkyně rozumí, čemuž odpovídají i obsahově srozumitelné a přiléhavé odpovědi žalobkyně. Žalobkyně do vydání prvostupňového rozhodnutí neuvedla, že by tlumočení nerozuměla, ani jiným způsobem nedala najevo, že by měla o správnosti překladu jakékoliv

pochybnosti. Pakliže by žalobkyně chtěla naznačit (výslovně to nečiní, avšak některá tvrzení by bylo možné i takto interpretovat), že by snad daná protokolace výsledku vůbec neodpovídala skutečnosti a dotčené osoby si jeho obsah vyfabulovaly, jednalo by se o poměrně závažná obvinění s trestně právními důsledky. Ta by měla být pro jejich další prověření podepřena alespoň dostatečně konkrétním tvrzením o tom, co žalobkyně ve skutečnosti vypověděla tak, aby toto mohlo být případně podkladem pro orgány činné v trestním řízení.

19. Pokud žalobkyně tvrdí, že za účelem hledání práce se již z logiky věci musela na území Polska zdržovat, pak toto dle krajského soudu z logiky věci nevyplývá. Naopak není nijak neobvyklé hledat práci dálkovými prostředky či přes prostředníka. Žalobkyně výslovně uvedla, že v daném období v Polsku nepobývala. Skutečnost, že v Polsku hledala práci, toto tvrzení nijak nepochybňuje.
20. Dle krajského soudu pak není nereálné ani to, aby správní orgán provedl výsledek žalobkyně a poučil ji o jejích právech souvisejících s výsledkem během 25 minut. Ani doba od zahájení řízení o správním vyhoštění do vydání rozhodnutí v délce 8 dní není nestandardní a nepoukazuje na nemožnost cizince hájit v tomto řízení svá práva. Jedinou neobvyklou okolností je částečný překryv časových údajů u dvou protokolů o výsledku různých osob (žalobkyně a V. P.). Ten může být způsoben jak nepřesností ze strany protokolujícího orgánu, tak tím, že časově je ohraničen začátek pořizování protokolu ze strany protokolujícího orgánu (tedy nikoliv nutně začátek výsledku). Tato skutečnost však dle krajského soudu taktéž není způsobitelná průběh výsledku zaznamenaný v protokolu po obsahové stránce zpochybnit.
21. Při hodnocení skutkového stavu přihlíží správní orgán ke všemu, co v řízení vyjde najevo. Žalobkyně podklady ke zjištění skutkového stavu doložila až v doplnění odvolání proti prvostupňovému rozhodnutí. Bylo tedy na místě, aby se žalovaná s těmito nově doloženými písemnostmi vypořádala, což také učinila.
22. Teprve v odvolání žalobkyně uvedla, že se v Polsku zdržovala mimo jiné v období 22. 2. 2021 – 13. 3. 2021, 29. 3. 2021 – 10. 4. 2021, 30. 5. 2021 – 12. 6. 2021, 17. 6. 2021 – 20. 6. 2021 a 3. 7. 2021 – 10. 7. 2021. K tomu doložila nájemní smlouvu ze dne 11. 1. 2021, kterou pronajímatelka přenechává do nájmu část rodinného domu v obci G. v Polsku do užívání k bydlení dvanácti osobám ukrajinské státní příslušnosti, a dále čestné prohlášení pronajímatelky o tom, že se zde tyto osoby zdržují v nepravidelných intervalech vždy minimálně 14 dní v kalendářním měsíci.
23. Krajský soud neshledal způsob, kterým se žalovaná s těmito novými skutečnostmi vypořádala, za nezákonný ani nesprávný. Předně, pokud žalobkyně novým tvrzením „revidovala“ svá vyjádření učiněná během výsledku u správního orgánu, bylo by dle krajského soudu na místě bližší vysvětlení této zásadní změny, které ovšem v odvolání a také ve správní žalobě absentuje (poukaz na to, že žalobkyně v průběhu výsledku nevěděla, jak a na co odpovídá, s ohledem na výše uvedené v tomto neobstojí). Žalobkyně výslovně u výsledku uvedla, že v Polsku vůbec nepobývala a celou dobu pobývala v ČR. Již tento obrat, tj. že žalobkyně pravidelně cestovala na několik dní do Polska a poté opět na několik dní zpět, nadto nijak nevysvětlený, vzbuzuje oprávněné pochybnosti o jeho věrohodnosti.
24. Stejně pochybnosti vzbuzují i předložené listiny, kterými se žalovaná zabývala, a taktéž je jako nevěrohodné vyhodnotila. Na tyto pochybnosti poukazuje jak samotná skutečnost, že

polovinu rodinného domu mělo užívat k bydlení celkem 12 osob, tak skutečnost, že podpisy na doložené nájemní smlouvě neodpovídají tomu, jak se uvedené osoby podepsaly v průběhu správních řízení. Žalovaná samozřejmě nemá odborné znalosti v oboru písmoznalectví, nicméně v případě odlišností v míře, která je zjevná i pro laika, nejsou tyto znalosti nutnou podmínkou pro učiněné závěry. Dle čestného prohlášení se nadto měly dané osoby (včetně žalobkyně) vyskytovat v Polsku vždy minimálně 14 dní v kalendářním měsíci, což ani s údaji sdělenými samotnou žalobkyní nekoresponduje. Obsah čestného prohlášení lze samostatně interpretovat i tak, jak činí žalobkyně, tj. že alespoň 14 dní v kalendářním měsíci se v domě někdo z uvedených dvanácti osob zdržoval. Toto však jen zapadá do množiny nejasností a pochybností ohledně věrohodnosti nově doložených skutečností. Krajský soud tedy neshledal pochybení žalované při hodnocení důkazů. Žalovaná se všemi skutečnostmi zabývala a na základě volného hodnocení důkazu dospěla k závěru, že skutkový stav odpovídá tomu, co uvedla žalobkyně při výslechu v průběhu správního řízení.

25. Uplatněné žalobní námitky proto soud neshledal důvodnými.

IV.B Překážky vycestování

26. Krajský soud přesto dospěl k závěru, že napadené rozhodnutí je třeba zrušit z důvodů, které překračují rámec žaloby. Krajský soud nemohl odhlédnout od skutečnosti, že rozhodnutím krajského ředitelství byla žalobkyni stanovena lhůta k vycestování na Ukrajinu v délce 10 dnů od nabytí právní moci tohoto rozhodnutí. Zároveň není možné přehlížet ani současnou bezprecedentní situaci na Ukrajině, která byla vojensky napadena Ruskou federací, přičemž ozbrojený vojenský konflikt se přímo odehrává na rozsáhlém území Ukrajiny a útoky ze strany agresora směřují také proti civilním cílům v obydlených oblastech.
27. Podle § 179 odst. 1 a 2 zákona o pobytu cizinců platí, že *vycestování cizince není možné v případě důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu tam hrozilo skutečné nebezpečí. Za skutečné nebezpečí se podle tohoto zákona považuje navrácení v rozporu s článkem 3 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.*
28. Krajské ředitelství dospělo k závěru, že vycestování žalobkyně je možné, neboť Ukrajina je na seznamu bezpečných zemí původu, přičemž žalobkyně neuvedla žádné skutečnosti svědčící o tom, že by jí hrozilo skutečné nebezpečí při návratu do země původu.
29. Obecně platí, že správní soudy při přezkumu žalobou napadeného rozhodnutí vychází ze skutkového stavu, který tady byl v době rozhodování žalované (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). Judikatura Nejvyššího správního soudu však připouští, že uvedená pravidla mohou být za jistých okolností prolomena jinou normou, která požívá aplikační přednosti, typicky čl. 2 a čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“) a z nich plynoucí zásadou „*non-refoulement*“ (viz například rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 8. 2010, č. j. 5 Azs 15/2010 – 76, ze dne 22. 4. 2011, č. j. 5 Azs 3/2011 – 131).
30. Rozšířený senát Nejvyššího správního soudu k tomu již v minulosti ve vztahu k mezinárodní ochraně poznamenal, že soud nemůže přehlédnout (bez ohledu na obsah žaloby či kasační stížnosti), pokud by byly dány důvody k ochraně žalobce před hrožící vážnou újmou v zemi původu, které žalovaný nezohlednil za situace, kdy již nepřichází v

úvahu žádné další řízení, v němž by mohla být ochrana poskytnuta. Pokud má tedy například soud k dispozici poznatky o tom, že žadateli je nezbytné poskytnout doplňkovou ochranu podle § 14a zákona o azylu, neboť její neposkytnutí by bylo narušením zásady *non-refoulement* a ochranu již nelze poskytnout v jiném řízení, rozhodnutí žalovaného zruší, aniž by taková skutečnost musela být vůbec výslovně namítána (usnesení rozšířeného senátu ze dne 8. 3. 2011, č. j. 7 Azs 79/2009 – 84, č. 2288/2011 Sb. NSS, bod 23, nebo rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 3. 2022, č. j. 10 Azs 537/2021 – 31).

31. Tyto principy je nutné přiměřeně použít i ve vztahu k řízení o správním vyhoštění. Právě v případech, kdy žalobce nepodal žádost o mezinárodní ochranu, představuje takové posouzení jedinou zárukou, že nedojde k porušení principu *non-refoulement* (zakotveného mj. též v čl. 19 odst. 2 Listiny základních práv Evropské unie a čl. 5 a čl. 9 odst. 1 písm. a) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES ze dne 16. prosince 2008 o společných normách a postupech v členských státech při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí [dále též „návratová směrnice“]), který má absolutní povahu a stanoví státům povinnost nenavrátit cizince na území státu, ve kterém mu hrozí trest smrti (poprava), mučení, nebo jiné nelidské či ponižující zacházení nebo trestání (srov. např. rozsudky velkého senátu Evropského soudu pro lidská práva ze dne 15. 11. 1996, *Chahal proti Spojenému království* a ze dne 28. 2. 2008, *Saadi proti Itálii* či rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 6. 2007, č. j. 9 Azs 23/2007 - 64, publikovaný pod č. 1336/2007 Sb. NSS), včetně případů, kdy je taková újma způsobena všeobecným nerozlišujícím násilím panujícím v zemi, do níž má být cizinec navrácen (srov. např. rozsudky Evropského soudu pro lidská práva ze dne 11. 1. 2007, *Salah Sheekh proti Nizozemsku*, ze dne 17. 7. 2008, *NA proti Spojenému království* a ze dne 28. 6. 2011, *Sufi a Elmi proti Spojenému království*, rozsudek velkého senátu Soudního dvora EU ze dne 17. 2. 2009 ve věci C-465/07 *Elgafaji*, nebo též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 2. 2016, č. j. 5 Azs 7/2016 – 22).
32. Požadavek na úplný soudní přezkum rozhodnutí *ex nunc* dovodil Evropský soud pro lidská práva obecněji pro případy, kdy by mohlo dojít k porušení principu *non-refoulement* také v rámci jiného řízení než řízení ve věci mezinárodní ochrany (rozsudek velkého senátu ESLP ze dne 23. 3. 2016 ve věci *F. G. proti Švédsku*, stížnost č. 43611/11, odst. 111–116). Tedy i v případech, kdy bude zjištěno a osvědčeno riziko porušení čl. 2 a 3 Evropské úmluvy např. v řízení ve věci správního vyhoštění.
33. Nynější situace na Ukrajině je bezprecedentní, což je skutečnost obecně známá (srov. citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 3. 2022, č. j. 10 Azs 537/2021 – 31). Na Ukrajině probíhají intenzivní boje, milióny ukrajinských uprchlíků již dorazily do Evropy či jsou na cestě. Boje se neomezují na určité oblasti, ale dotýkají se velké části území Ukrajiny, včetně hlavního města Kyjeva. Lze odkázat také na předběžné opatření Evropského soudu pro lidská práva ze dne 1. 3. 2022 (blíže viz <https://bit.ly/3HxrjKM>). Štrasburský soud v něm na návrh Ukrajiny, aby vydal předběžné opatření vůči Rusku kvůli „masivnímu porušování lidských práv ruskými vojsky během vojenské agrese proti suverénnímu území Ukrajiny“, při vyhovění tomuto návrhu vzal v potaz „současnou vojenskou aktivitu, která byla zahájena dne 24. února 2022 v různých částech Ukrajiny, a domnívá se, že vyvolává skutečné a trvalé riziko vážného ohrožení porušení práv civilního obyvatelstva zaručených Úmluvou, zejména podle článku 2 (právo na život), 3 (zákaz mučení a

nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání) a 8 (právo na respektování soukromého a rodinného života) Evropské úmluvy o lidských právech.“ [přeložil a zvýraznil krajský soud].

34. Jedná se o natolik významnou a zásadní změnu poměrů v zemi původu žalobkyně, že krajský soud dospěl k závěru, že žalobě proti rozhodnutí, kterým se ukládá žalobkyni povinnost vycestovat ve lhůtě 10 dnů do země původu (bez záruky, že bude ve věci návratu zahájeno jiné řízení či přijato jiné opatření), je nutné vyhovět a první napadené rozhodnutí zrušit a věc vrátit žalované k dalšímu řízení, neboť jiný postup by s sebou v nynější věci dle obecně známých skutečností nesl riziko porušení shora vyloženého principu *non-refoulement*, tj. v kontextu skutkových okolností zejména riziko porušení čl. 2 a 3 Úmluvy v důsledku ozbrojeného konfliktu probíhajícího na území Ukrajiny. Bude na žalované, aby v navazujícím řízení opětovně v kontextu změny situace v zemi původu posoudila otázku důvodů znemožňujících vycestování žalobkyně.
35. Druhým napadeným rozhodnutím je rozhodnutí o nákladech řízení, jehož výrok je závislý na rozhodnutí o správním vyhoštění, a to i přesto, že byl obsažen v samostatném rozhodnutí (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 2. 2018, č. j. 1 Azs 7/2018 – 15). Z akcesorické povahy tohoto rozhodnutí vyplývá, že musí sdílet osud rozhodnutí o správním vyhoštění a je nutné je také zrušit.

V. Závěr a náklady řízení

36. Krajský soud zrušil rozhodnutí žalovaného z důvodu podle § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s., protože s ohledem na pozdější skutkový vývoj, který soud musel vzít s ohledem na mezinárodní závazky v potaz, skutkový stav, který vzal správní orgán za základ napadeného rozhodnutí, vyžaduje rozsáhlé nebo zásadní doplnění. Právní názor vyslovený v tomto rozsudku žalovaného v dalším řízení zavazuje (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).
37. O nákladech řízení soud rozhodl dle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. V dané věci měla plný úspěch ve věci žalobkyně, proto má právo na náhradu nákladů řízení. Při rozhodování vycházel krajský soud z toho, že zástupkyně žalobkyně učinila 2 úkony právní služby (převzetí a příprava zastoupení, sepsání žaloby) po 3 100 Kč podle § 7, § 9 odst. 4 písm. d), a § 11 odst. 1 písm. b) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), a dále má nárok na 2 režijní paušály po 300 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Krajský soud dále při rozhodování o nákladech řízení použil § 60 odst. 7 s. ř. s., podle něhož *jsou-li pro to důvody zvláštního zřetele hodné, může soud výjimečně rozhodnout, že se náhrada nákladů účastníkům nebo státu zcela nebo zčásti nepřiznává*. Jako důvody hodné zvláštního zřetele v nynější věci hodnotí krajský soud to, že napadené rozhodnutí bylo shledáno nezákonným v části hodnocení překážek vycestování žalobkyně, zcela mimo důvody namítané v žalobě, a pro existenci okolností, které žalovaná v době vydání napadeného rozhodnutí nemohla předvídat. To vedlo krajský soud k tomu, že náhradu nákladů řízení proti žalované přiznal žalobkyni v jejich jedné polovině. Celkem je tedy žalovaná povinna žalobkyni na nákladech řízení nahradit částku 3 400 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám její zástupkyně, advokátky Mgr. Elišky Faltýnkové Rytířové.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o ní musí stěžovatele zastupovat advokát. To neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, právnické vzdělání, které se vyžaduje pro výkon advokacie.

Brno 29. března 2022

Mgr. Filip Skřivan, v. r.
samosoudce